

«ΒΗΜΑΤΑ ΑΣΘΕΝΩΝ»

Σχέσεις γιατρού και ασθενούς – κλινικές μελέτες

«Η σημασία της αμοιβαίας εμπιστοσύνης γιατρού – ασθενούς»

Δέσποινα Κατσώχη

Ογκολόγος- Ακτινοθεραπευτής

Πρόεδρος ΑΚΟΣ

Επικεφαλής της Ογκολογικής Ακτινοθεραπευτικής Συνεργασίας

• Προσωπική

- Εσύ κι Εγώ μαζί...
- κοιτώ στα μάτια και παίρνω δύναμη
- παίρνω την απόφαση να δώσουμε μαζί αυτόν τον αγώνα.

• Εμπιστοσύνης

- νοιώθω τους δισταγμούς και τα ερωτηματικά σου! δεν χωρούν στη μεταξύ μας σχέση και θα κάνω τα πάντα για να μην την επηρεάσουν.
- και επιλέγω προσεκτικά τα υλικά που θα χτίσουν την επικοινωνία μας. Αυτά θα είναι τα όπλα μας στα δύσκολα, που όπως λένε δένουν τους ανθρώπους

- σεβασμός

- εκτίμηση

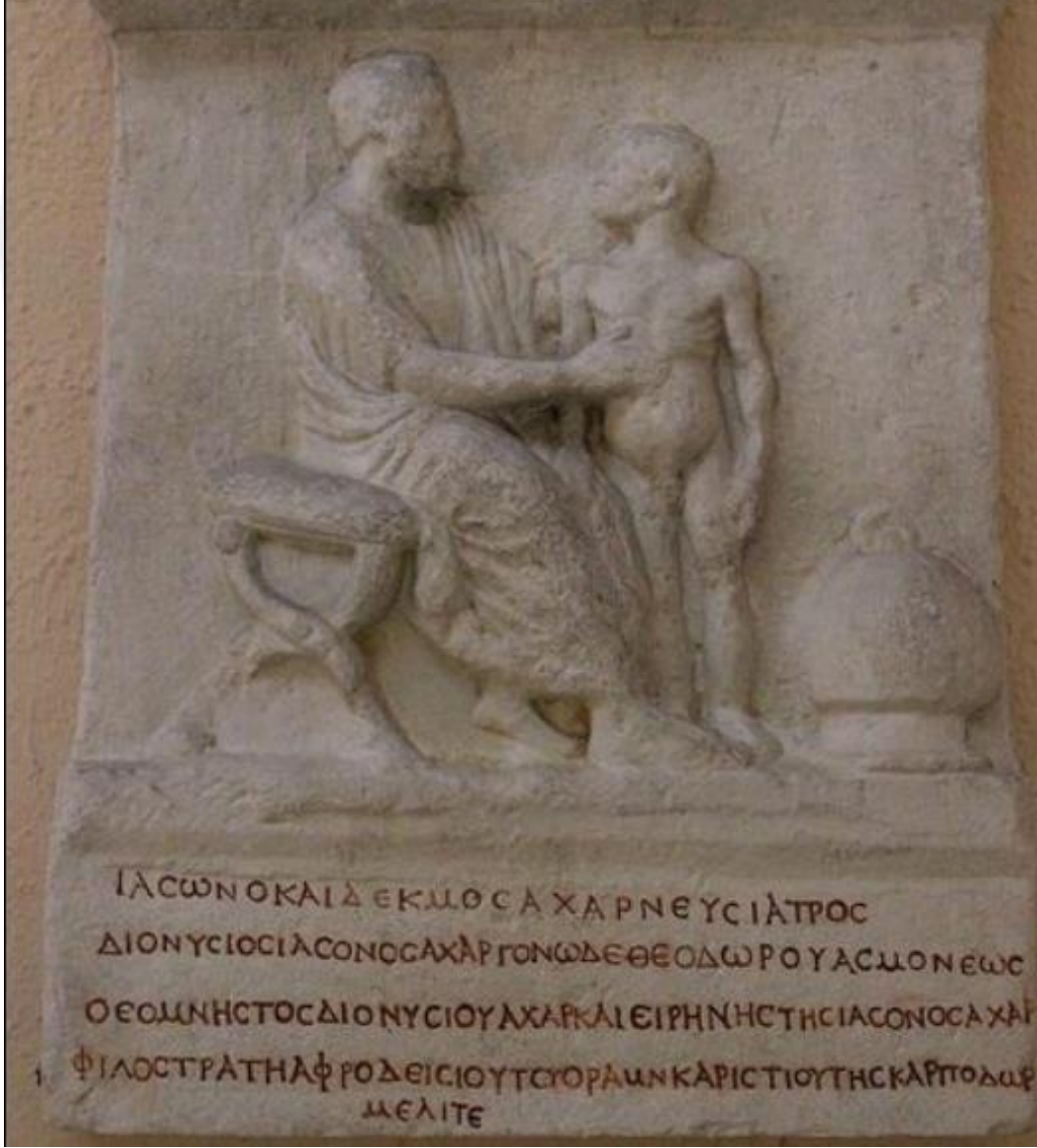
- αμοιβαιότητα..

- Αποζητώ την αποδοχή και την συναίνεση σου για τον κοινό δρόμο που θα χαράξουμε
- Χτίζουμε μια σχέση ζωής

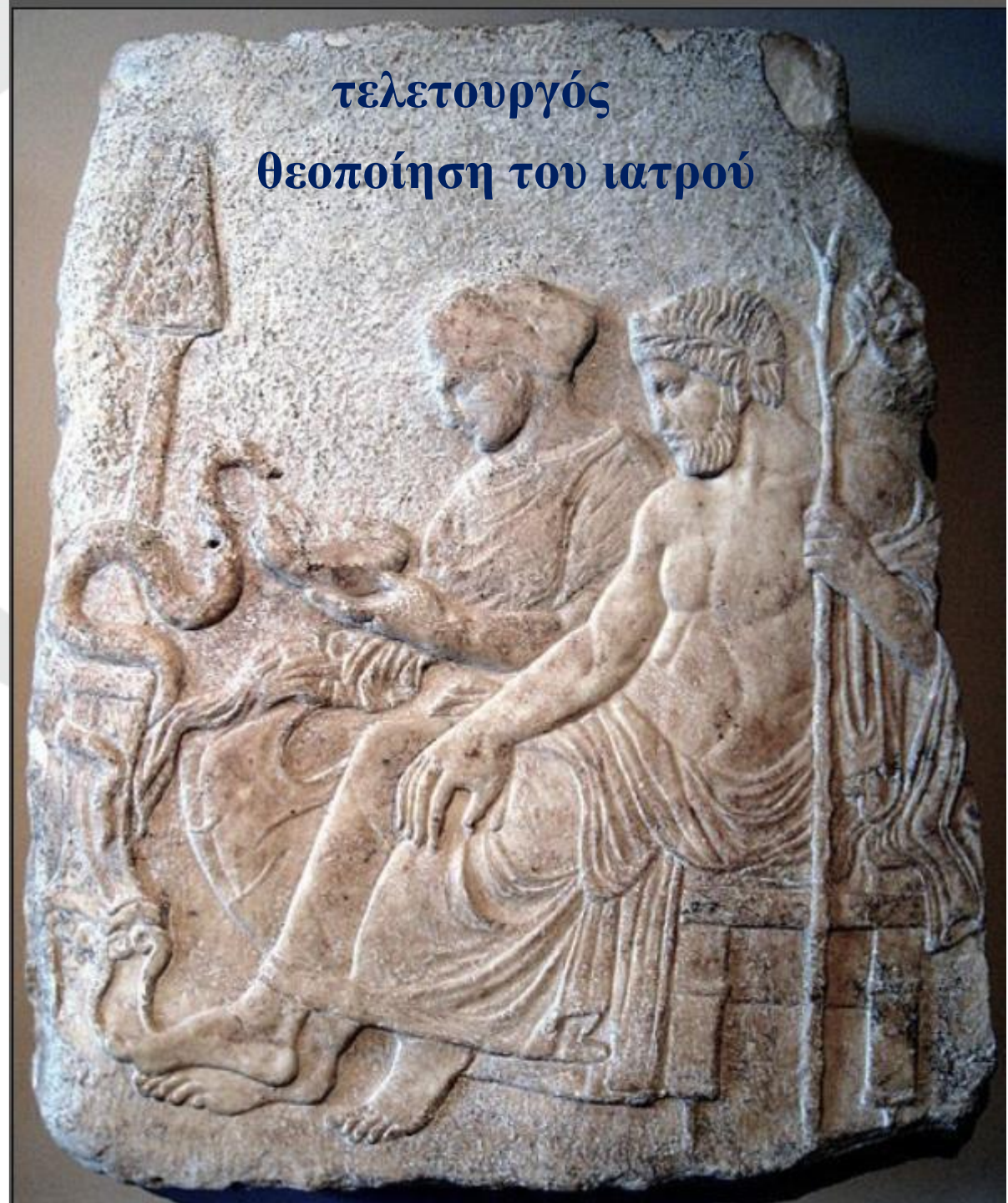
Σε κοιτώ στα μάτια και θέλω να σου πω ότι μπορεί να μην είμαι ο πάνσοφος μάγος της φυλής που με τις τελετές του θα διώξει τα... κακά πνεύματα αλλά είμαι εδώ **με τα δικά μου όπλα και τη δική σου συνεργασία** να δώσουμε μία μάχη νικηφόρα

Η σχέση γιατρού και ασθενή μελετήθηκε από τους ερευνητές, ακόμη από την συγκρότηση των πρώτων κοινωνιών και διαμορφώθηκε ανάλογα με τις πεποιθήσεις και τις αντιλήψεις των αρχαίων πολιτισμών στην πορεία του χρόνου.

τελετουργός
θεοποίηση του ιατρού

Κι αν κύλησε πολύ νερό από τότε στο αυλάκι του χρόνου και δεν αντιμετωπιζόμαστε πλέον ως... μύστες και φορείς μίας απόκρυφης γνώσης, ωστόσο εκτιμώ ότι έχουν να γίνουν ακόμη πολλά, στο να εδραιωθεί μία **ισότιμη και ουσιαστική σχέση** ανάμεσα στο γιατρό και τον ασθενή, μία σχέση που η ποιότητα της έχει αποδειχθεί πως συμβάλλει αποφασιστικά στην αποτελεσματικότητα της θεραπευτικής έκβασης και όχι μόνο.

Είναι πολύ δύσκολο για έναν απλό άνθρωπο να νιώσει ισότιμα και να εκφράσει αβίαστα τα θέλω και τις ανησυχίες του, γιατί από τη μία δεν έχει την απαιτούμενη γνώση και πληροφόρηση και από την άλλη, ακόμη και σήμερα νοιώθει ότι δεν έχει την νομιμοποίηση να αποτελεί μέλος ενός ισότιμου διαλόγου, παρά το γεγονός ότι είναι ένα θέμα που τον αφορά άμεσα

A Doctor's Waiting Room
1920 Laurence Stephen
Lowry The Lowry

Ο ασθενής με καρκίνο νοιώθει
φοβισμένος
ανήμπορος
ευάλωτος

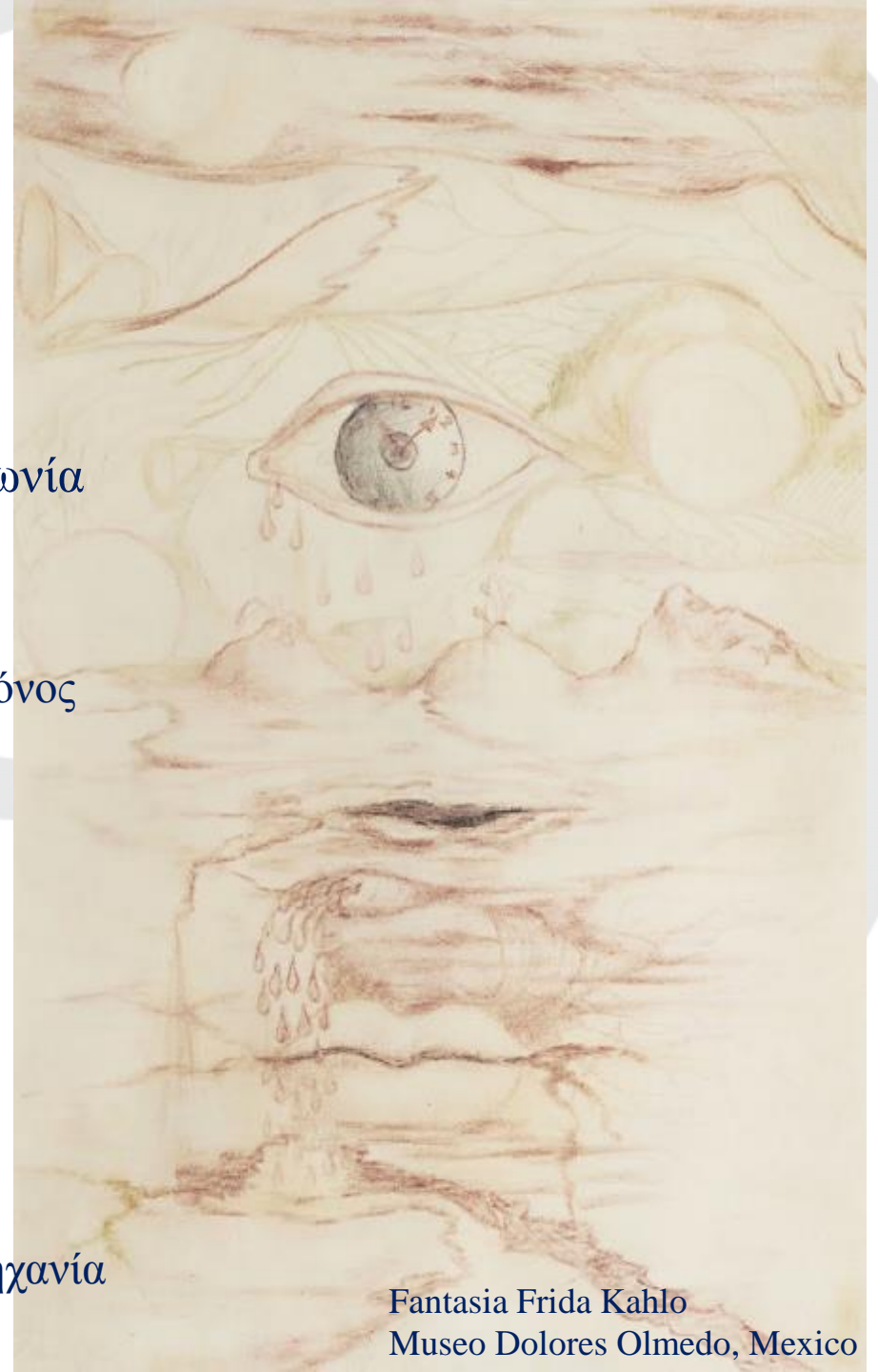
*οι γιατροί έχουμε την **βασική ευθύνη** να ανατρέψουμε αυτήν την συνθήκη, και να κάνουμε τον ασθενή να αισθανθεί άνετα ώστε να συνεργασθεί μαζί μας για τον κοινό στόχο που δεν είναι άλλος από την ανάκτηση της υγείας του.*

κοιτώ στα μάτια και απλώνω το χέρι να γίνουμε ισότιμοι συνοδοιπόροι σε έναν δρόμο που θα μετρήσουμε τις στροφές και τις λακκούβες του, θα ξαποστάσουμε και θα συνεχίσουμε μέχρι να φτάσουμε στο τέρμα.

Αγωνία

Πόνος

Αμηχανία

Fantasia Frida Kahlo
Museo Dolores Olmedo, Mexico

Η δυναμική της σχέσης ιατρού-ασθενή

- **Πατερναλιστική σχέση:** ο ιατρός παίρνει τις αποφάσεις
- **Σχέση «μεσίτη»:** ο ιατρός παίρνει τις αποφάσεις αξιολογώντας και την συνεισφορά του ασθενούς
- **Shared decision:** ο ιατρός και ο ασθενής συναποφασίζουν
- **Informed decision:** ο ασθενής παίρνει τις αποφάσεις αξιολογώντας τα δεδομένα που έλαβε από τον ιατρό
- **Καταναλωτική σχέση:** ο ασθενής παίρνει τις αποφάσεις

Ο ασθενής δεν είναι **rebus**, δεν είναι αντικείμενο με λίγα λόγια, αλλά μία οντότητα ξεχωριστή, μία προσωπικότητα που οφείλουμε να σεβόμαστε και ως τέτοια να την αντιμετωπίζουμε

Ο ασθενής δεν είναι μία απρόσωπη μονάδα αλλά μία ξεχωριστή περίπτωση στην οποία πρέπει να σκύψουμε με ενδιαφέρον, προσαρμόζοντας στις δικές του αποκλειστικές ανάγκες τις γνώσεις και τις εμπειρίες μας.

Η εξατομικευμένη θεραπεία που θα βελτιώσει θεαματικά την ποιότητα της ζωής του και αποτελεί την απαραίτητη και αναγκαία συνθήκη για την αποθεραπεία του.

Ασθενής και Ιατρός
συμφωνούν ότι πρέπει να
δουλέψουν μαζί.

Η συνεργασία του ασθενή είναι
απαραίτητη και είναι δικό μας το
χρέος να καλλιεργήσουμε τις
συνθήκες για να το πετύχουμε.
Η αλήθεια είναι ότι πολλές φορές
παίζουμε και τον ρόλο
εξομολόγου. Οι ασθενείς, μας
εμπιστεύονται απόρρητες
πληροφορίες για τη ζωή και την
υγεία τους τις οποίες οφείλουμε να
διαχειριστούμε σε σεβασμό,
διακριτικότητα και απόλυτη
εχεμύθεια.

Και παράλληλα βέβαια να τις
αξιολογήσουμε προς όφελος του
ασθενή.

Ο Φρόντ (1905)
μίλησε για την
«**θεραπευτική
συμμαχία ασθενή και
γιατρού**», για την
συνειδητή συναινετική
σχέση τους.

Ο Αμερικανός κοινωνιολόγος Talcott Parsons (1902-1979) υπήρξε ο πρώτος κοινωνιολόγος που κατέληξε σε ένα μοντέλο, με το οποίο σκόπευε να κάνει κατανοητή τη σχέση γιατρού-ασθενούς. Το μοντέλο που κατασκεύασε είναι ταυτόχρονα **ασύμμετρο και συναινετικό**.

Η ασυμμετρία συνίσταται στο γεγονός ότι μόνο ο γιατρός μπορεί να λύσει το πρόβλημα του ασθενούς και ο **γιατρός είναι ενεργητικός, ενώ ο ασθενής παθητικός**.

Η συναινετικότητα του μοντέλου συνίσταται στο ότι ο ασθενής αναγνωρίζει την εξουσία του γιατρού και στο ότι η θεραπευτική σχέση βασίζεται σε μια ισχυρή αμοιβαιότητα. Περιγράφεται ως **ζεύγος κοινωνικών ρόλων αναμενόμενων και συμπληρωματικών** και μια ιατρική επίσκεψη που εξελίσσεται με επιτυχία απαιτεί τόσο από τον ασθενή όσο και από τον γιατρό να παίξουν σωστά το ρόλο τους. Ο γιατρός οφείλει να επιδεικνύει **συναισθηματική ουδετερότητα**, γιατί μόνο μια τέτοια συμπεριφορά μπορεί να εξασφαλίσει την αντικειμενικότητα της σχέσης του με τον ασθενή.

Αντίθετα, ο Αμερικανός κοινωνιολόγος Eliot Freidson (1923-2005) υποστήριξε ότι η σχέση γιατρού-ασθενούς περιγράφεται ακριβέστερα ως **συγκρουσιακή** παρά ως συναινετική.

Υποβόσκει μια **σύγκρουση προοπτικών**, η οποία είναι παρούσα σε διάφορους βαθμούς σε κάθε σχέση ιατρικής-ασθενούς. Υπάρχει σύγκρουση των δύο πλευρών, αυτής των «ειδικών», δηλαδή της τυποποιημένης γνώσης των επαγγελματιών υγείας και αυτής των «μη ειδικών», δηλαδή της μη τυποποιημένης γνώσης της καθημερινής ζωής.

φεμινιστικές προσεγγίσεις: η ριζοσπαστική και η μεταρρυθμιστική. Οι ριζοσπάστριες φεμινίστριες θεωρούν τη σύγχρονη ιατρική ως εγγενώς πατριαρχική και καταπιεστική και οι ικανοποιητικές σχέσεις μεταξύ επαγγελματία και ασθενούς θα επιτευχθούν μόνο όταν η φροντίδα υγείας θα παρέχεται από γυναίκες σε γυναίκες. Οι μεταρρυθμίστριες, από την άλλη, υποστηρίζουν ότι το υπάρχον σύστημα πρέπει να αλλάξει από τα μέσα, για παράδειγμα προσλαμβάνοντας περισσότερες γυναίκες ως γιατρούς και διαχειριστές υπηρεσιών υγείας.

Το μοντέλο της «**διαπραγματεύσιμης τάξης**», που ανέπτυξε ο Αμερικανός κοινωνιολόγος Anselm Strauss (1916-1996), υπερβαίνει τα στενά πλαίσια της σχέσης γιατρού-ασθενούς. Η διαπραγμάτευση σημαίνει ότι ο στόχος προς επιδίωξη δεν είναι δεδομένος εξ αρχής και ότι η συμφωνία που γίνεται δεν είναι ποτέ οριστική, καθώς μπορεί πάντα να τεθεί υπό αμφισβήτηση και να οριστεί εκ νέου.

Ο Αμερικανός ψυχολόγος Robert J. Edelmann ανέλυσε τους τρόπους επικοινωνίας

Η σχέση είναι επικεντρωμένη στο γιατρό. Η προσέγγιση του γιατρού βασίζεται στην κατάσταση και τον έλεγχο, με το γιατρό να καθοδηγεί τη συζήτηση και να λαμβάνει αποφάσεις πληροφορώντας τον ασθενή, ενώ αναμένεται από τον ασθενή να είναι παθητικός, να κάνει λίγες ερωτήσεις και να μην επηρεάζει τη συνεδρία.

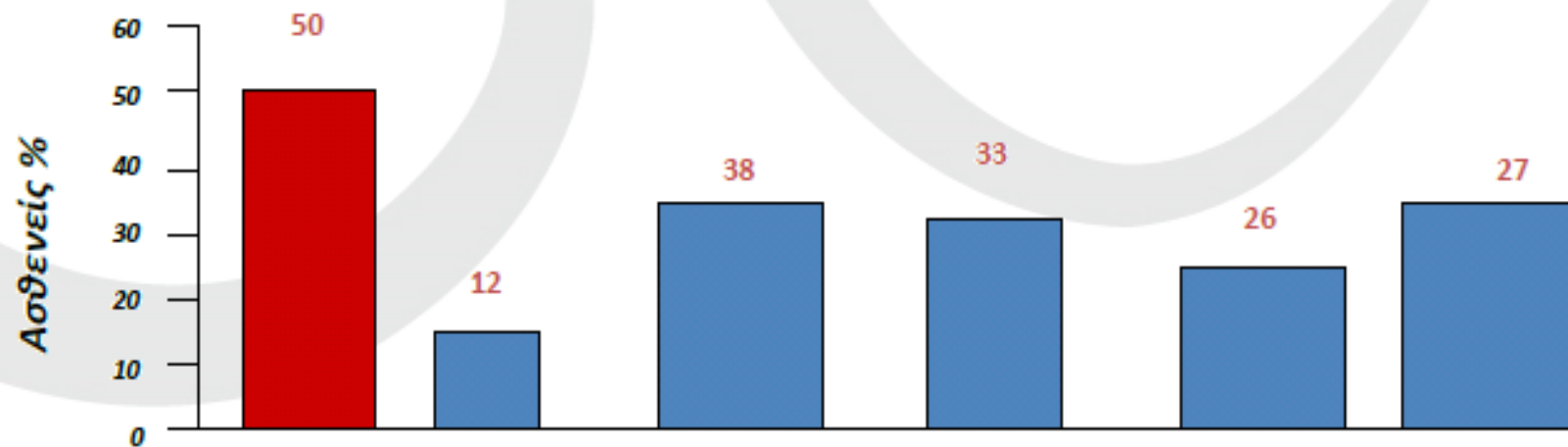
Η σχέση είναι επικεντρωμένη στον ασθενή, δίνεται περισσότερη έμφαση στον ασθενή και ο γιατρός προσπαθεί να ανακαλύψει τις ανησυχίες και τις ανάγκες του ατόμου και προσαρμόζει τις αντιδράσεις του ανάλογα. Ο γιατρός κυρίως ακούει και σκέφτεται, διερευνά τις ιδέες του ασθενούς ενθαρρύνοντάς τον και δείχνοντας κατανόηση, εμπλέκει τον ασθενή στις αποφάσεις, ενώ αναμένεται από τον ασθενή να είναι ενεργητικός, να κάνει ερωτήσεις και να επηρεάζει τη συνεδρία.

Σήμερα, πολλοί παράγοντες συμβάλλουν στον **επαναπροσδιορισμό** της σχέσης γιατρού-ασθενούς. Μερικοί από αυτούς είναι η **ανάπτυξη της ιατρικής τεχνολογίας** που μπαίνει ανάμεσα στο γιατρό και τον ασθενή, καθώς και η ενημέρωση του ασθενούς μέσω των **ΜΜΕ** για ιατρικά θέματα, που έχει ως αποτέλεσμα να προσέρχεται στο ιατρείο προβάλλοντας στο γιατρό τη μη τυποποιημένη του γνώση. Επιπρόσθετα, οι εκφραστές του ιατρικού λόγου όλο και περισσότερο κατανοούν πόσο σημαντικό είναι να λαμβάνουν υπόψη τα συναισθήματα των ασθενών, όπως προκύπτουν από τη βίωση του σώματός τους, δημιουργώντας μαζί τους μια σχέση που βασίζεται στην **επικοινωνία** και την **αμοιβαιότητα**.

Η εποικοδομητική συνεργασία γιατρού-ασθενούς συμβάλλει στην επίτευξη του κοινού στόχου, που είναι η **ίαση του ασθενούς**.

ΠΕΠΟΙΘΗΣΕΙΣ ΚΑΡΚΙΝΟΠΑΘΩΝ ΓΙΑ ΤΗΝ ΘΕΡΑΠΕΙΑ ΠΟΝΟΥ ΠΟΥ ΤΟΥΣ ΧΟΡΗΓΕΙΤΑΙ ΑΠΟ ΤΟΝ ΘΕΡΑΠΕΥΤΗ ΤΟΥΣ

ΠΑΝΕΥΡΩΠΑΙΚΗ ΜΕΛΕΤΗ (n = 573)

Ο θεραπευτής μου :

Δεν θεωρεί
σημαντική την
ποιότητα ζωής

Δεν
αναγνωρίζει
τον πόνο για
πρόβλημα

Θεραπεύει
τον
καρκίνο
περισσότερο
παρά τον πόνο

Δεν έχει χρόνο
να συζητήσει
τον πόνο

Δεν γνωρίζει
την θεραπεία
πόνου

Δεν ρωτάει
πάντα για τον
πόνο

Appearances
Can Be
Deceiving
1934, Frida
Kahlo/Museo
Frida Kahlo

Τα φαινόμενα απατούν

Φαινομενικά ψύχραιμοι

Πολλές φορές όμως γινόμαστε αποδέκτες, όχι μόνο λογικών, αλλά και παράλογων επιχειρημάτων και αιτημάτων. Γι' αυτόν το λόγο οφείλουμε να θέτουμε και **όρια στη σχέση** μας με τον ασθενή. Οφείλουμε να οριοθετήσουμε τον υπεραπαιτητικό ή τον σπανίως αγενή ασθενή με σταθερότητα και σοβαρότητα χωρίς να χάνουμε την **ψυχραιμία** και το επιστημονικό μας κύρος. Πολλοί ασθενείς έχουν υπερβολικές, **εξωπραγματικές προσδοκίες** και όταν η πραγματικότητα δεν ανταποκρίνεται σε αυτές, τείνουν να αλλάζουν σαν τα... πουκάμισα τους γιατρούς και ταυτόχρονα να τους συκοφαντούν αβάσιμα σε κάθε ευκαιρία. Αν και οι επίορκοι συνάδελφοι είναι μία πραγματικότητα στην οποία δεν μπορούμε να κλείσουμε τα μάτια μας, από την άλλη το γεγονός ότι κάνω σωστά τη δουλειά μου, διαμορφώνει ανάλογα και την συμπεριφορά και τις επιλογές μου. Σε ό,τι με αφορά, δεν μπαίνω στη λογική του σουπερ μάρκετ, που προσπαθεί να κάνει το προϊόν του ελκυστικό για να προσεγγίσει πελατεία. Δεν μπαίνω στη διαδικασία να διαπραγματευθώ τις αρχές και την αξιοπρέπειά μου, με την ελπίδα να προτιμηθώ και να κρατήσω τον ασθενή.

Για να δώσω απάντηση στο ερώτημα πώς θα γίνει αυτό, επιτρέψτε μου να δανειστώ από την ψυχολογία την έννοια της «**ενσυναίσθησης**» για να περιγράψω τον τρόπο με τον οποίο οφείλει ο γιατρός να προσεγγίσει τον ασθενή. Ενσυναίσθηση σημαίνει την ικανότητα να μπαίνεις στη θέση του ασθενή, να αντιλαμβάνεσαι τον πόνο του και να του συμπαραστέκεσαι, διατηρώντας και ασκώντας ταυτόχρονα προς όφελός του την ιατρική και επιστημονική σου ιδιότητα. Η ενσυναίσθηση φέρνει τον ασθενή κοντά μας και επιτρέπει **να χτισθεί μία σχέση εμπιστοσύνης**. Ο γιατρός θα πρέπει να «σκύβει» πάνω από τον ασθενή και να του δείχνει και **λεκτικό και έμπρακτο ενδιαφέρον**. Όσο περισσότερο με εμπιστευθεί ο ασθενής, τόσο περισσότερο θα πιστέψει στη θεραπεία και όπως είναι γνωστό «**η πίστη κινεί βουνά**». Είναι μία πραγματικότητα την οποία διατύπωσε και ο Ιπποκράτης λέγοντας ότι «**οι φυσικές δυνάμεις που έχουμε μέσα μας, είναι οι πραγματικοί θεραπευτές της νόσου**».

Moved Landscape-Mountain and Clouds – 2011
Taek Lim Korean Art Museum Association

Για να χτισθεί όμως αυτή η αμοιβαία σχέση εμπιστοσύνης, κι εμείς οι γιατροί πρέπει να νοιώσουμε ασφαλείς για να αξιοποιήσουμε χωρίς καχυποψία τις πληροφορίες που θα μας εμπιστευθεί ο ασθενής. Όπως έλεγε ο Τζωρτζ Χέρμπερ «μην λες ποτέ ψέματα στο γιατρό, στον πνευματικό και στον δικηγόρο σου»! Άρα σε αυτήν την διαπροσωπική σχέση που θα οικοδομηθεί και οι δύο πλευρές συμβάλλουν ισότιμα.

Fantasia
Frida Kahlo Museo
Dolores Olmedo,
Mexico

«Παράλληλα στιγμή δεν εκφεύγει από την συνολική μου θεώρηση η ψυχολογική αλλά και η κοινωνική συνθήκη την οποία βιώνει ο ασθενής. Το δέντρο, δηλαδή η ασθένεια, δεν με παρασύρει στο να χάσω το δάσος που είναι η συνολική θεώρηση του ασθενή, που περιλαμβάνει και το ψυχολογικό αλλά και το κοινωνικό κομμάτι».

Τα χέρια του Γιατρού

Diego Rivera 1886-1957

1940

Σκοπός μας είναι να καθορίσουμε την **αλήθεια** και να την **μεταφέρουμε στον ασθενή**. Τι είναι η αλήθεια; **Αλήθεια** σημαίνει να μην πέφτει η σκέψη μας σε λάθη, να βρισκόμαστε πάντα σε εγρήγορση η απόλυτη συμφωνία, η αντιστοιχία προς την πραγματικότητα και εδρεύει πάνω σε γεγονότα συγκεκριμένα, καθορισμένα, επιστημονικώς αποδεδειγμένα. **τεκμηριωμένη ιατρική**

Pool Reflecting Forest,
Tunero Kokuryo, 1993 Japan
/ Tottori Prefectural Museum

Η απόλυτη αλήθεια είναι αδύνατη, η αλήθεια είναι σχετική, και κατά συνέπεια, είναι ηθικά επιτρεπτό για το γιατρό να λέει ψέματα!?! Το δικαίωμα στη «μη γνώση» είναι ένα επιχείρημα βασισμένο στην αυτονομία του ασθενούς και έχει σχέση με το γεγονός, ότι πολλοί ασθενείς φέρονται με τρόπο, που δείχνει ότι δεν επιθυμούν να μάθουν την αλήθεια.

Δικαίωμα στην ενημέρωση πεποιθήσεις και αντιλήψεις σήμερα

Η διαδικασία της αποκάλυψης έχει δύο βασικά χαρακτηριστικά:

Το δίπτυχο βεβαιότητας για τη διάγνωση και σχετικής αβεβαιότητας για την πρόγνωση και

Τη μη λεπτομερή ανακοίνωση από το γιατρό, ο οποίος συνειδητά ή ασυνείδητα, αποφεύγει την ψυχολογική αντίδραση του συγκεκριμένου ασθενή στην συγκεκριμένη νόσο, ενώ ο ασθενής δεν ρωτάει υπό την επήρεια του σοκ.

Η εμπλοκή της οικογένειας, αποτελούν ενδεικτικούς παράγοντες της πολυπλοκότητας του ζητήματος «**κουλτούρας**»

Η αντίδραση του ασθενή περιλαμβάνει όλα τα ψυχολογικά στάδια του πένθους:

άρνηση- θυμός- διαπραγμάτευση- κατάθλιψη- αποδοχή

**Δύση-Ανατολή
προστατευτισμός**

η τακτική της μη αποκάλυψης της αλήθειας, εξακολουθεί να είναι αποδεκτή και να εφαρμόζεται τόσο από γιατρούς, όσο και από τις οικογένειες των ασθενών. Τα τελευταία χρόνια όμως, ακόμα και σε αυτές τις χώρες έχει γίνει μια στροφή προς την τακτική της ενημέρωσης, βασίστηκε στην γενικότερη αλλαγή των κοινωνικών δομών, που προτάσσει πλέον την ατομικότητα και το σεβασμό στην αυτονομία του προσώπου, σε μια σειρά κοινωνικο-οικονομικών αλλαγών, που αφορούν στην έντονη αστικοποίηση, στη λογική αγοράς στον τομέα της υγείας, στην αλλαγή στη δομή της οικογένειας, αλλά και στην ποινικοποίηση του ιατρικού επαγγέλματος.

Ο σεβασμός στην αυτονομία του ατόμου διασφαλίζεται μόνο με την πλήρη ενημέρωση του ασθενή και οδηγεί σε σχέση εμπιστοσύνης

Το θέμα της απόκρυψης ή όχι της αλήθειας από τον καρκινοπαθή ασθενή εγείρει αναμφισβήτητα μια μεγάλη φιλοσοφική συζήτηση, γιατί αποτελεί στη βαθύτερη ουσία του ένα ηθικό πρόβλημα.

«Παγκόσμια Διακήρυξη στη Βιοηθική και τα ανθρώπινα δικαιώματα» (Universal Declaration On Bioethics and Human Rights) της UNESCO είναι:

Η αρχή της Αυτονομίας του ασθενή και της ατομικής υπευθυνότητας.

Η συναίνεση

Η αρχή της Ωφέλειας (Benefit) και της «μη βλάβης» (Harm)

Η ανθρώπινη αξιοπρέπεια και τα ανθρώπινα δικαιώματα

Ο σεβασμός στην ιδιωτική ζωή (Privacy) και

η εμπιστευτικότητα (Confidentiality)

Ο σεβασμός στο ανθρώπινο «ευάλωτο» (Vulnerability) και την ανθρώπινη ακεραιότητα (Integrity)

Ο σεβασμός στην πολιτιστική διαφορετικότητα (Diversity) και ποικιλία (Pluralism) Αυτονομία

Υποδέχομαι πάντα τον ασθενή με καλή διάθεση και έτοιμη να τον αφουγκρασθώ επί της ουσίας. Προσπαθώ να είμαι προσιτή και **κατανοητή** για να τον κάνω να νοιώσει ασφαλής. Και ασφαλής θα νοιώσει μόνο όταν κατανοήσει με απλά λόγια, το μέγεθος του προβλήματος που αντιμετωπίζει. Σκοπός μας είναι να καθορίσουμε την αλήθεια και να την μεταφέρουμε στον ασθενή.

Σε αυτό το σημείο να σημειώσω ότι έχει ανοίξει εδώ και καιρό μία συζήτηση για το αν υπάρχουν **όρια** στην ενημέρωση του ασθενή για την κατάσταση του. Νομίζω ότι δεν υπάρχουν συνταγές που εκ προοιμίου δίνουν την σωστή δοσολογία. Όλα εξαρτώνται από την προσωπικότητα του ασθενή και το κατά πόσο είναι έτοιμος να δεχθεί το σύνολο των πληροφοριών που αφορούν στην υγεία του. Είναι θέμα ισορροπιών: πρέπει να είμαστε ειλικρινείς, αλλά όχι σκληροί, αισιόδοξοι αλλά χωρίς να καλλιεργούμε ψεύτικες προσδοκίες. Με λίγα λόγια, θέτω τα δεδομένα στο τραπέζι και του δίνω μια προσγειωμένη οπτική στο πρόβλημα που αντιμετωπίζει.

Country Doctor, Night Call, Horace Pippin,
1935, Museum of Fine Arts, Boston

Σεβασμός στο ανθρώπινο «ευάλωτο» Η αρχή του σεβασμού στο «ευάλωτο» συνδέεται με το θέμα αφενός διότι οι ασθενείς και ειδικά οι ασθενείς με ένα τόσο σοβαρό νόσημα όπως ο καρκίνος βρίσκονται εξ ορισμού σε ευάλωτη θέση και αφετέρου η απόκρυψη πληροφοριών μπορεί να κάνει αυτή τη θέση δυσκολότερη.

Όλα αυτά χρειάζονται **χρόνο, σταδιακή και προσαρμοσμένη** στα χαρακτηριστικά κάθε κοινωνίας ενημερωτική τακτική, βελτίωση του κοινωνικο-οικονομικού επιπέδου των χωρών που μαστίζονται από τη φτώχεια και τον αναλφαβητισμό, εκπαίδευση των γιατρών, και όχι νομικές ρυθμίσεις που δεν αντικατοπτρίζουν την πραγματικότητα

Bone Tear

Sookyung Yee, 2010

Korean Art Museum Association

συνολική θεώρηση βιο-ψυχο-κοινωνική

Σύμφωνα με τον Parson τόσο ο γιατρός όσο και ο ασθενής έχουν ένα συγκεκριμένο ρόλο: κατέχουν προσδοκίες, δικαιώματα και υποχρεώσεις όπως όλοι οι πρωταγωνιστές μιας κοινωνικής ομάδας και αποδίδουν το ρόλο τους για την εύρυθμη λειτουργία της συγκεκριμένης ομάδας. Ο στόχος του ιατρού είναι να επαναφέρει την υγεία του ασθενή ενώ ο στόχος του ασθενή είναι να προσπαθεί να θεραπευτεί.

Ποτέ όμως δεν ξεχνώ ότι η διαθεσιμότητα μου και ο χρόνος που θα του αφιερώσω είναι ένα πολύ σημαντικό βήμα για να οικοδομήσω μαζί του μία σχέση εμπιστοσύνης. Δεν κοιτώ το ρολόι μου για το αν έχει ολοκληρωθεί ο χρόνος του προκαθορισμένου ραντεβού αλλά και δεν επιτρέπω τον ασθενή να παραληρεί επαναλαμβάνοντας πληροφορίες και δεδομένα που μπορεί να αποπροσανατολίσουν την ουσία της συζήτησης. Παράλληλα στιγμή δεν εκφεύγει από την **συνολική μου θεώρηση** η ψυχολογική αλλά και η κοινωνική συνθήκη την οποία βιώνει ο ασθενής. Το δέντρο, δηλαδή η ασθένεια, δεν με παρασύρει στο να χάσω το δάσος που είναι η συνολική θεώρηση του ασθενή, που περιλαμβάνει και το ψυχολογικό αλλά και το κοινωνικό κομμάτι.

οικογενειακό-φιλικό περιβάλλον του ασθενή

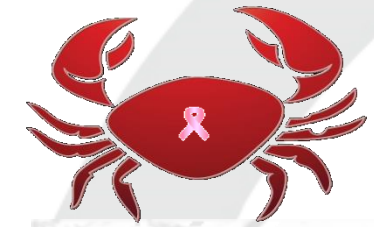
Σε αυτό το κοινωνικό κομμάτι εντάσσονται και οι συγγενείς, το οικογενειακό και φιλικό περιβάλλον που πλαισιώνει τον ασθενή. Αν αυτό το περιβάλλον είναι υποστηρικτικό τότε διευκολύνεται και η θεραπευτική διαδικασία. Το οικογενειακό-φιλικό περιβάλλον του ασθενή **χρειάζεται ψυχολογική στήριξη** για να ανταπεξέλθει στην συνθήκη έκτακτης ανάγκης στην οποία έχει βρεθεί. Από την άλλη, σε καμία περίπτωση **δεν επιτρέπω** στο περιβάλλον του ασθενή να λειτουργήσει ως τροχοπέδη στη θεραπευτική διαδικασία. Όπως τονίζω σε κάθε ασθενή μου, η σχέση μας είναι προσωπική και δεν επιτρέπω να διαταραχθεί για κανέναν λόγο.

Οφείλω να μην είμαι αδιάφορη, εριστική, ειρωνική, προσβλητική ή βιαστική. Πολλοί ασθενείς κάνουν τα στραβά μάτια σε τέτοιες συμπεριφορές γιατί δεν θέλουν να ρισκάρουν το «να μην τους προσέξει ο ιατρός» ή πιστεύοντας στην αυθεντία του, δε θέλουν να τον χάσουν!

Αφήνουμε τα προβλήματα μας έξω από το ιατρείο μας και οπλιζόμαστε με δύναμη και κουράγιο για να αντιμετωπίσουμε και την πιο περίπλοκη περίπτωση ασθενούς σε ιατρικό αλλά και σε ψυχολογικό-κοινωνικό επίπεδο. Αν δεν το καταφέρουμε έχουμε την ευθύνη για το ότι δημιουργούμε ένα κλίμα που δεν συμβάλει στο αίσιο θεραπευτικό αποτέλεσμα. Η **ευθύνη** είναι μεγάλη και απαιτείται από πλευράς μας **συνέπεια και προσήλωση**. Η σχέση μας εξάλλου με τους ασθενείς είναι σημαντική και για μας τους ίδιους, αφού σχετίζεται άμεσα με την ηθική ικανοποίηση και την ευχαρίστηση που αντλούμε προστατεύοντας την υγεία τους! Είμαστε εδώ για να προσφέρουμε τις γνώσεις και την ανθρωπιά μας γιατί έχουμε πλήρη επίγνωση αυτού που έλεγε ο Μαχάτμα Γκάντι ότι «η υγεία είναι ο πραγματικός πλούτος και όχι τα κομμάτια από χρυσό και ασήμι».

Wheatfield with Crows
1890 Vincent van
Gogh-Van Gogh
Museum, Amsterdam,
Netherlands

**Ποιός γιατρός ?
Ποιά Θεραπεία?**

Ογκολογικό Συμβούλιο

**ακτινοδιαγνωστής
παθολογοανατόμος
χειρουργός
ακτινοθεραπευτής ογκολόγος
παθολόγος ογκολόγος**

Διαθεσιμότητα του
γιατρού και συνεργασία
του με συναδέλφους
άλλων ειδικοτήτων
Οφείλουμε να είμαστε σε
διαρκή επικοινωνία και
συνεργασία με τους
επαγγελματίες υγείας, οι
οποίοι εργάζονται από την
πλευρά τους για τον ίδιο
σκοπό με εμάς. Για τους
ασθενείς με καρκίνο για
παράδειγμα είναι
απαραίτητη η σύγκληση
ογκολογικών συμβουλίων
στα οποία θα αναζητηθεί η
βέλτιστη λύση για την
αποθεραπεία τους.

Από τις καλύτερες στιγμές στην επαγγελματική μου διαδρομή είναι η επαφή μου με τους αποθεραπευμένους, που έρχονται να με συναντήσουν χρόνια μετά, με τις οικογένειες και τα παιδιά τους. Η αγάπη και η ευγνωμοσύνη που καθρεφτίζεται στα μάτια, πιστέψτε με ότι είναι η καλύτερη πληρωμή για την προσπάθειά μου. Με κάποιους από αυτούς τους ανθρώπους που γνωριστήκαμε σε ώρες δύσκολες, ανέπτυξα σχέσεις κοινωνικές και φιλικές και στήριξαν και στηρίζουν τον αγώνα της ΑΚΟΣ, της μη κερδοσκοπικής εταιρίας που δημιούργησα πριν λίγα χρόνια, για να ικανοποιήσω την ανάγκη μου να επεκτείνω σε κοινωνικό επίπεδο την επιστημονική μου ιδιότητα.

Οι αποθεραπευμένοι είναι για την ΑΚΟΣ η αιχμή του δόρατος, η ανθρώπινη ύλη, το καύσιμο που κινεί τον αγώνα μας, αφενός για να αναδείξουμε την καθοριστική σημασία της πρόληψης στον καρκίνο και αφετέρου να στηρίζουμε έμπρακτα μέσα από σειρά δράσεων τους ίδιους τους αποθεραπευμένους, στη νέα σελίδα της ζωής τους.

Θεωρώ ότι η γνώση είναι δύναμη και όλοι μας έχουμε δικαίωμα στη γνώση.

Ο γιατρός οφείλει να είναι "άνθρωπος" με την κυριολεκτική σημασία της λέξης. Η λέξη **άνθρωπος**, συντίθεται από τις λέξεις "**άνω**" και "**θρώσκω**", δηλαδή, **αυτός που πορεύεται και κοιτάζει προς τα πάνω, προς το φως**. Εκείνος με λίγα λόγια που μεταδίδει το φωτισμό στο περιβάλλον των ανθρώπων που προστρέχουν προς αυτόν: των αρρώστων του. Είναι μία ζωντανή αλυσίδα αυτή που δημιουργείται με τους ασθενείς και τους γιατρούς να αποτελούν τους πολύτιμους κρίκους της.

Sower with Setting Sun 1888
Vincent van Gogh Rijksmuseum
Kroeller-Mueller, Otterlo,
Netherlands

Άκος στα αρχαία ελληνικά, σημαίνει θεραπεία

Θεραπεία σώματος και ψυχής

*Η αξιολόγηση της ασθένειας με τη σημερινή γνώση περί καρκίνου,
τα σημερινά θεραπευτικά δεδομένα και
τους πολλούς αποθεραπευμένους*

Η Πανελλαδική εκστρατεία της ΑΚΟΣ με τίτλο «Σπουδή στο ανθρώπινο σώμα- Πρόληψης έργα» έχει εγγράψει πολλούς σταθμούς στα τέσσερα σημεία της ελληνικής επικράτειας. Και δεν περιοριζόμαστε σε ενημερωτικές εκδηλώσεις αλλά ερχόμαστε σε επαφή και με το επιστημονικό δυναμικό της περιφέρειας, γιατρούς όλων των ειδικοτήτων που έρχονται σε επαφή με τον ογκολογικό ασθενή προκειμένου να τους προσφέρουμε τη βοήθεια μας στον κοινό στόχο που δεν είναι άλλος από την βελτίωση των παρεχομένων υπηρεσιών και της ποιότητας ζωής των ασθενών αλλά και των αποθεραπευμένων.

Σε κοιτώ στα μάτια και σε καλώ να
ρίξεις το βλέμμα γύρω σου. Θα
διαπιστώσεις ότι είναι πολλοί όσοι
έδωσαν τον δικό τους αγώνα, τα
κατάφεραν και γυρνώντας σελίδα στη
ζωή τους εξακολουθούν να αγαπούν,
να δημιουργούν και να ονειρεύονται.

Ημερολόγιο Αποθεραπείας

άκοο

άκοο

άκοο

SGPT

CA 19-9

CA 15-3

CA 125

PSA

TSH T3 T4

Άλλες εξετάσεις

.....

Φάρμακα

.....

άκοο

Επανεξέταση Ημερομηνία: ___ / ___ / ___

Κλινική εξέταση ασθενούς

.....

Απεικονιστικές εξετάσεις

Ακτινογραφία

Υπερηχογράφημα

Αξονική τομογραφία

Σπινθηρογράφημα

Μαγνητική τομογραφία

PET-CT

Ενδοσκοπική εξέταση

.....

Ειδική εξέταση

.....

Ιατρός

άκοο

άκοο

Ακόμα θυμάμαι την πρώτη μας συνάντηση στο ιατρείο μου, το πρόσωπό σου, την αγωνία ζωγραφισμένη στο βλέμμα σου, την αμφισβήτηση και την προσμονή σου καθώς μου έδινες να δω τις εξετάσεις σου. Κι εγώ μέσα από απεικονίσεις, δείκτες κι αριθμούς να προσπαθώ να διαγνώσω και να σχεδιάσω την καλύτερη θεραπεία για εσένα άσχετα με προβλέψεις και στατιστικές. Να είμαι έντιμη απέναντί σου, να μην σου κρύψω πράγματα, να σε εμπυχώσω να αγωνιστείς με τόλμη και το κυριότερο να σου διασκεδάσω το φόβο της ασθένειας.

Αγώνας δύσκολος, επώδυνος, χρονοβόρος! Κάθε δική σου μάχη και δική μου, κάθε νίκη σου, νίκη μου μικρή διστακτική αρχικά, που όλο και μεγάλωνε μέρα με τη μέρα και κατακτούσε σώμα και ψυχή. Κάθε ουλή στο σώμα σου ένα τατουάζ θριάμβου, ένα σημάδι δύναμης να θυμίζει αυτό που είπε κάποτε ο Rumi «Η πληγή είναι το μέρος από όπου μπαίνει το φως στο σώμα.».

Κι όταν μετά από όλα αυτά, φτάναμε στο τέλος της θεραπείας κι έβλεπα την ευτυχία και την αγαλλίαση χαραγμένη στο πρόσωπό σου ένιωθα ευγνώμων για το επάγγελμα που επέλεξα να υπηρετήσω. Το ευχαριστώ, που τόσο απλόχερα μου χάρισες θέλω σήμερα να σου ανταποδώσω. Σε ευχαριστώ για όλα τα μαθήματα αξιοπρέπειας, ήθους, αγάπης που μου έδωσες κατά τη διάρκεια της θεραπείας. Σε ευχαριστώ, γιατί μαζί σου έμαθα κάθε μέρα να ξυπνάω νιώθοντας ευγνωμοσύνη για τη ζωή μου, επειδή κάποιος, κάπου αλλού, απεγνωσμένα παλεύει για τη δική του.

Να θυμάσαι πως είμαι γιατρός όχι Θεός! Δεν μπορώ να δώσω όλες τις λύσεις ούτε να έχω όλες τις απαντήσεις για τις αμφιβολίες και τους φόβους σου. Όμως, θέλω να ξέρεις πως θα είμαι εδώ για να σε ακούσω και να μοιραστώ μαζί σου. Είμαι σίγουρη ότι μετά από αυτή την περιπέτεια έγινες σοφότερος ταξιδευτής, γιατί βίωσες ότι υπάρχει πάντα ένα αύριο και η ζωή μας δίνει κι άλλες ευκαιρίες.

Healing Machines : Homage to
Emery Blagdon, for Pierre”
aurie LeBreton-Chicago, Illinois
2014, 40 sculptures

ΝΑ ΣΕ ΠΡΟΣΕΧΕΙΣ, ΘΑ ΣΕ ΠΡΟΣΕΧΩ

Σ' ευχαριστώ που εμπιστεύεσαι τη ζωή σου στα χέρια μου.
Σ' ευχαριστώ που με επέλεξες ν' αγωνιστώ μαζί σου.
Σ' ευχαριστώ που μου μεταγγίζεις δύναμη και γνώση ζωής.
Σ' ευχαριστώ που με στηρίζεις για να συνεχίσω.
Σ' ευχαριστώ που αποτελώ κομμάτι της ζωής σου σε μία δύσκολη συγκυρία.
Υπόσχομαι να μην διαψεύσω τις προσδοκίες σου. Και θα κάνω τα πάντα γι' αυτό.

Πριν 2 500 περίπου χρόνια, ο Ιπποκράτης, απευθυνόμενος στους γιατρούς, είπε: «Σπάνια θεράπευε, συχνά απάλυνε τον πόνο, πάντα παρηγόρησε». Αν θέλαμε να την προσαρμόσουμε στα σημερινά δεδομένα, θα μπορούσε να πούμε: «Συχνά θεράπευε, συχνά απάλυνε τον πόνο, πάντα παρηγόρησε».....

Το ποτήρι είναι μισογεμάτο. Η ζωή είναι εδώ και το ταξίδι που κάνουμε, μας καλεί να γίνουμε σοφότεροι και δυνατώτεροι μέσα από τις δοκιμασίες που μας επιφυλάσσει... Και αυτό ισχύει και για τους ασθενείς αλλά και για εμάς τους γιατρούς τους.

Ευχαριστώ για τον χρόνο και την προσοχή σας.

άκος
ΚΑΡΚΙΝΟΣ ΘΕΡΑΠΕΙΑ ΣΩΜΑΤΟΣ & ΨΥΧΗΣ

Ευχαριστώ πολύ

www.akoslife.com